Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

21 501-32 Landbouw- en Visserijraad

Nr. 925

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 6 juni 2016

De vaste commissie voor Economische Zaken heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over de brief van 4 mei 2016 over de Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 17 mei 2016 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 916), over de brief van 25 april 2016 over het Verslag Landbouw- en Visserijraad 11 april 2016 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 915), over de brief van 8 april 2016 over Fiche: Mededeling EU Actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten (Kamerstuk 22 112, nr. 2113), over de brief van 1 april 2016 over het Kwartaaloverzicht Europese Consultaties op het terrein van het Ministerie van Economische Zaken (Reactie op de Consultation on the EU Action Plan against Antimicrobial Resistance) (Kamerstuk 22 112, nr. 2107), over de brief van 28 april 2016 over de juridische analyse van het voorstel van de Europese Commissie voor mogelijke nationale beperking of verbod op tot de EU toegelaten gg-veevoeders en gg-levensmiddelen (Kamerstuk 34 214, nr. 13) en over de brief van 29 april 2016 over de consultatie Europees Visserijfonds (Kamerstuk 32 201, nr. 82).

De vragen en opmerkingen zijn op 9 mei 2016 aan de Staatssecretaris van Economische Zaken voorgelegd. Bij brief van 13 mei 2016 zijn de vragen over de op de Raad geagendeerde onderwerpen reeds beantwoord (Kamerstuk 21 501-32, nr. 917). Bij brief van 3 juni 2016 zijn de resterende vragen, voorzien van een inleiding, beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

De griffier van de commissie,
Franke

kst-21501-32-925
ISSN 0921 - 7371
’s-Gravenhage 2016

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Marktsituatie

De leden van de VVD-fractie vragen de Staatssecretaris uitgebreid in te gaan op de actuele stand van zaken over de maatregelen en de inzet van middelen om de crisis in de veehouderij aan te pakken. Deze leden lezen dat het geld uit het eerste pakket aan maatregelen nog maar voor een deel is ingezet (ongeveer € 160 van de € 420 miljoen). Kan de Staatssecretaris aangeven waar nieuwe maatregelen uit gefinancierd worden? In antwoord op eerdere vragen heeft de Staatssecretaris aangegeven dat de Europese Commissie verwacht de aanvullende maatregelen uit herschikking te kunnen financieren. Hoe ziet deze herschikking eruit, zo deze leden. In de speech van dhr. Hogan van 14 maart jl. gaf de Eurocommissaris aan dat er al bijna een miljard euro is uitgetrokken voor de crisis. Kan de Staatssecretaris een duidelijke onderbouwing van dit bedrag geven?

Landbouw en Klimaat

De Europese Commissie zal een presentatie geven over de uitwerking van het Klimaatakkoord van Parijs. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de inzet van Nederland in deze is? De Nederlandse melkveehouderij staat bekend om bijvoorbeeld de lage methaanuitstoot per kg melk. Op welke wijze gaat de Staatssecretaris de Nederlandse veehouderij inzetten als voorbeeld, oplossing en kansen om dit probleem aan te pakken? Waar ligt volgens de Staatssecretaris de balans tussen bio-economie en voedselzekerheid? Is de Staatssecretaris bereid om zich in dit dossier nadrukkelijk in te zetten om de voedselproductie/voedselzekerheid niet in gevaar te brengen zodat Nederland/Europa niet afhankelijk wordt van voedselproductie elders in de wereld? Welke rol speelt het verdienmodel van de boer een rol? Op welke manier wordt de kennis van de Nederlandse boer en tuinder hierbij ingezet?

Dierenwelzijn

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse gelezen dat er brede steun is voor het dierenwelzijn-platform dat mede op initiatief van Nederland georganiseerd wordt. Voor deze leden is het welzijn van dieren van groot belang, maar zij staan kritisch tegenover het platform. Kan de staatsecretaris toezeggen dat dierenwelzijn voorop blijft staan en niet het merendeel van de middelen gaan naar het oprichten van een bureaucratisch mechanisme ten koste van het welzijn van de dieren? En kan de Staatssecretaris aangeven wat de procentuele verhouding is van de middelen die gebruikt worden voor de organisatie en uitvoeringskosten en de middelen die daadwerkelijk terecht komen bij het dierenwelzijn?

Kan de Staatssecretaris meer gedetailleerd inzicht geven in de Eurobarometer over dierenwelzijn? Zijn er metingen per lidstaat gedaan? Wat is de inzet van de Staatssecretaris op dit punt? Nederland is een van de koplopers in Europa op dierenwelzijn. Deelt de Staatssecretaris de mening van de leden van de VVD-fractie dat het niveau van dierenwelzijn in heel Europa op een gelijk niveau moet komen alvorens er in Nederland aanvullende eisen gesteld worden? Zo nee, waarom niet?

Vereenvoudiging Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Voor het Nederlandse voorzitterschap is de vereenvoudiging van het GLB een speerpunt. Dat is een goed uitgangspunt. Kan de Staatssecretaris puntsgewijs een overzicht geven van de concrete maatregelen die voor de Nederlandse boer positief uitwerken? Wat is de inzet om deze lijst nog verder uit te breiden? Wat vindt de staatsecretaris van de conclusie van bijvoorbeeld LTO dat de gewasdiversificatie haar doel volledig voorbij schiet? Zij wijst bijvoorbeeld op het feit dat er vooral gekeken wordt naar de gewassen, maar niet naar de gewasrotatie en het teeltseizoen wat op het ene bedrijf anders is ingevuld dan op het andere bedrijf. Als het seizoenritme niet op elkaar kan worden aangesloten loopt men tegen de problemen aan. Is de Staatssecretaris het met de leden van de VVD-fractie eens dat de uitwerking van de vergroeningsmaatregelen niet altijd aansluiten bij de praktijk en daarmee kansen blijven liggen? Hoe gaat de Staatssecretaris zorgen voor meer flexibiliteit?
Vanggewassen mogen de eerste 10 weken na zaai niet gemaaid of geoogst worden. Begrazing van deze vanggewassen door bijvoorbeeld schapen kan goed zijn voor de bodem en biodiversiteit. Waarom wordt begrazing van deze gewassen niet toegestaan? Het lijkt nu een juridisch getouwtrek wat oogsten is of niet. Is dit een Nederlandse kwestie? Is de Staatssecretaris bereid op dit soort punten meer ruimte te bieden en vooral het doel centraal te stellen in plaats van de regels?

G7 Bijeenkomst landbouwministers

Kan de Staatssecretaris ingaan op de verklaring van de G7 landbouwministers waarin de wereldwijde uitdagingen waar de landbouwsector voor staat zijn opgenomen? Kan de Staatssecretaris aangeven welke rol hij voor Nederland opeist als landbouwland waar innovatie, hoge productiviteit en efficiëntie in de landbouw de basis is en Nederland als gidsland kan worden gezien?. Op welke manier gaat hij de Nederlandse landbouw onder de aandacht brengen en als voorbeeld stellen om wereldwijd in de stijgende vraag naar voedsel te voorzien?

Overig

Kan de Staatssecretaris ingaan op het bijgaande artikel (http://www.boerderij.nl/Home/Achtergrond/2016/3/EIB-wil-miljoenen-investeren-in-landbouw-2775045W/) waaruit blijkt dat de Europese Investeringsbank (EIB) miljoenen euro's wil investeren in de landbouw, maar nog onvoldoende gebruik van wordt gemaakt? Kan de Staatssecretaris aangeven hoe hij samen met de EIB meer onder de aandacht wil brengen?

De uitbetaling van de GLB betalingsrechten 2015 is nog steeds niet afgerond. Ongeveer een vijfde van de boeren heeft deze betalingen nog niet of maar deels ontvangen. Kan de Staatssecretaris een actuele stand van zaken geven? Hoe kijkt hij aan tegen het feit dat boeren wel aan allerlei verplichtingen moeten voldoen maar dat de uitbetalingen (11 maanden na opgave) nog steeds niet zijn afgerond? Welke stappen zet de Staatssecretaris om dit voor de betalingen 2016 te voorkomen?

Visserij

Nu de afspraken uit de Omnibusverordening aangaande sancties en strafpunten bij overtredingen inzake de aanlandplicht afloopt op 1 januari 2017, zijn de leden van de VVD-fractie benieuwd welke gesprekken er vanuit Nederland worden ingezet. Zo vallen de soorten schol en kabeljauw buiten de aanlandplicht, omdat zij «lastige» soorten zijn, en is voor deze soorten een periode van 2 jaar waarin er geen sancties worden opgelegd niet van toepassing. Kan de Staatssecretaris aangeven of Nederland zich wil inzetten voor een zogenoemde wenperiode voor deze soorten? Zo nee, waarom niet? Kan de Staatssecretaris ingaan op de uitwerking van een uitvoerbare aanlandplicht voor deze soorten? En zo ja, wat is de inzet dan precies? Wat is nu de stand van zaken van het overleg van de Scheveningengroep? Hoe vindt de overeenstemming plaats over de interpretatie van wet- en regelgeving, de registratie en monitoring en de wijze van handhaving? Wat is de stand van zaken van de handhaving op de Nederlandse wateren?

Voor wat betreft de consultatie visserijfonds zouden de leden van de VVD-fractie de Staatssecretaris graag de volgende vragen willen stellen. Kan de Staatssecretaris uiteenzetten waarom de inzet kan worden verlaagd en hoe de opvatting van de regering dat de financiering vanuit het Visserijfonds moet worden verminderd kan worden gerijmd met een verhoging van het budget, zowel in Europees verband als in Nederland in de periode 2014–2020? Wat betekent volgens de Staatssecretaris de focus van de Nederlandse regering op verduurzaming als prioriteit voor het Europees Visserijfonds voor de toekomst? Kan de Staatssecretaris nader ingegaan op wat er precies wordt verstaan onder verduurzaming? En wat betekent dit voor de Nederlandse visserijsector, of die in andere landen, die al fors in verduurzaming hebben geïnvesteerd? Betekent een focus op verduurzaming volgens de Staatssecretaris ook dat nieuwe innovaties sneller zullen worden toegestaan?
Daarnaast hebben deze leden met interesse gelezen dat de economische groei in de visserijen en aquacultuur belangrijke speerpunten zijn. Hierbij vragen de leden wel wat de Staatssecretaris precies verstaat onder het creëren van economische groei. Welke mogelijkheden biedt dit volgens de Staatssecretaris concreet voor de Nederlandse visserij sector?

Kan de Staatssecretaris nader ingaan op de Nederlandse inzet als het gaat om de exotenlijst (invasieve soorten)? Zijn er besluiten nu «on hold» gezet in afwachting van deze lijst? Zo ja, welke? Kan de Staatssecretaris aangeven wat de lijst betekent voor de (pilot) wolhandkrab?

EU-actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over het EU-actieplan tegen de illegale handel in planten en dieren. De leden van de VVD-fractie stellen het op prijs dat de EU de illegale handel in planten en dieren hoog op de agenda zet, wel hebben zij hier nog enkele vragen over. Hoe gaat de EU regelen dat er tussen de verschillende lidstaten een gelijkspeelveld wordt gecreëerd? Kan de Staatssecretaris toezeggen hier meer op in te zetten? In de brief valt ook te lezen dat de illegale handel in wilde dieren en planten nog steeds toeneemt. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe dat kan, als zeker Nederland steeds meer geïnvesteerd heeft in de strijd tegen de illegale handel en er veel projecten lopen. Kan de Staatssecretaris toelichten wat precies de probleempunten zijn en hoe deze worden aangepakt? En kan de Staatssecretaris aangegeven hoe effectief de verschillende projecten zijn die er lopen?

Voorstel EC voor mogelijke nationale beperking of verbod op tot de EU toegelaten gg-veevoeders en gg-levensmiddelen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van uw brief inzake de juridische analyse van het voorstel van de Europese Commissie voor mogelijke nationale beperking of verbod op tot de EU toegelaten gg-veevoeders en gg-levensmiddelen. De leden van de VVD-fractie willen de Staatssecretaris bedanken voor het toezenden van de gedegen uitgevoerde nadere juridische analyse van de jurisprudentie inzake de uitleg van artikel 36 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en het begrip «dwingende redenen van algemeen belang».
Uit de analyse komt duidelijk naar voren dat het voorstel van de Europese Commissie op alle aspecten juridisch volledig onmogelijk is, naast het feit dat het voorstel vanuit Nederlands perspectief ook volledig ongewenst is. De EU is voor 70% afhankelijk van import van eiwitrijke veevoedergewassen. Een belangrijk deel wordt daarvan geleverd via de import van soja van buiten de EU. Nagenoeg de volledige import daarvan betreft het genetische gemodificeerde gewassen. Naast het feit dat dit onzinnelijke voorstel van de Europese Commissie de voedselvoorziening in gevaar brengt, terwijl deze import nog nooit problemen heeft opgeleverd voor mens en natuur, heeft het ook gevolgen voor de omzet de haven van Rotterdam als doorvoer-hub.
Nadat het Europese Parlement zich al eerder negatief over dit initiatief van de Europese Commissie heeft uitgesproken, evenals dat op basis van de resultaten van een lichte impact-assessment uitgevoerd conform de motie van de leden De Liefde – Leenders (Kamerstuk 34 214, nr. 8) grote verstrekkende negatieve economische gevolgen uitwees, blijkt nu weer uit de analyse van de Juridische Dienst van de Raad dat het voorstel van de Europese Commissie juridisch onmogelijk is.
Dit bizarre voorstel van de Europese Commissie leidt tot stagnatie en frustratie omdat het bij voortduring zorgt voor onduidelijkheid. Dat is zeer schadelijk voor de interne markt. Nederland is bijna aan het einde van het Voorzitterschap; wat gaat de Staatssecretaris doen om dit weer op de agenda te zetten? Hoe ziet het speelveld eruit? Kan de Staatssecretaris de Kamer informeren welke acties hij heeft ondernomen om de onzinnigheid van het voorstel van de Europese Commissie voor het voetlicht te brengen? Heeft hij steun gezocht bij andere lidstaten? Kan de Staatssecretaris de Kamer eveneens informeren hoeveel medestanders hij al heeft gevonden om dit onzinnige voorstel van de Europese Commissie te laten intrekken? Dit onzinnige voorstel moet zo spoedig mogelijk van tafel, zo merken de leden van de VVD-fractie op.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

Herziening besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van de analyse van de Juridische Dienst van de Raad betreffende het voorstel van de EC over de herziening besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen. Zij hebben hier nog enkele vragen over en verzoeken de Staatssecretaris hierop in te gaan.
De Juridische Dienst van de Raad geeft aan dat het «het heel erg moeilijk voor lidstaten zal zijn om een nationale beperking op ethische gronden te rechtvaardigen die door het Hof van Justitie zou worden aanvaard». De leden van de PvdA-fractie maken hieruit op dat het, hoewel moeilijk, niet onmogelijk is. De genoemde leden vragen de Staatssecretaris om enkele voorbeelden te geven van specifieke gronden waarop een nationale beperking (zeer waarschijnlijk) wel door het Hof van Justitie zou worden geaccepteerd, en wanneer niet. Zij vragen de Staatssecretaris hier eveneens een uitleg bij te geven wat de verschillen tussen deze gronden zijn die acceptatie bevorderen of juist tegenwerken.
De genoemde leden vragen de Staatssecretaris wanneer het overleg met lidstaten is of wordt gepland en of hij de Kamer op de hoogte kan houden van verdere ontwikkelingen op dit vlak, mede naar aanleiding van het op korte termijn volgende overleg met de andere lidstaten. Ook vragen de leden wat de inzet van Nederland in dit overleg is om tot een oplossing te komen.

Illegale handel in dieren

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van het fiche Mededeling EU Actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten. Zij hebben hier nog enkele vragen over en verzoeken de Staatssecretaris hierop in te gaan. In antwoord op schriftelijke vragen van het lid Van Dekken stelt de Staatssecretaris dat Nederland op dit moment genoeg prioriteit geeft aan de bestrijding van wildlife criminaliteit, maar dat er grote verschillen in de prioriteit zit die de verschillende EU-landen aan deze vorm van criminaliteit geven. De leden van de fractie van de PvdA vragen de Staatssecretaris welke landen nog geen, of slechts een lage, prioriteit geven aan deze problematiek.
De genoemde leden vragen de Staatssecretaris of hij van mening is dat het EU-actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten een grotere prioriteit voor deze problematiek in andere EU-landen zal creëren. De leden van de PvdA-fractie doelen daarbij met name op de landen die op dit moment geen of slechts een lage prioriteit aan deze problematiek geven. Zo ja, kan de Staatssecretaris aangeven op welke wijze er in die landen meer prioriteit gegeven moet en zal worden dankzij dit actieplan. Zo nee, welke stappen zijn er mogelijk en nodig om dit alsnog te bewerkstelligen, aldus de Staatssecretaris.

Glyfosaat

De leden van de fractie van de PvdA maken zich zorgen over de eventuele stemming van het (ambtelijk) permanente comité inzake planten dieren en voedsel (PAFF-comité) op 18 en 19 mei a.s. over de verlenging van de toelating van glyfosaat tot de Europese markt. Eerder gaf de Staatssecretaris aan een verlenging met 10 jaar voor te stellen onder de voorwaarde dat de toelating met onmiddellijke ingang zal worden ingetrokken indien het European Chemicals Agency (ECHA), dat is belast met de classificatie van de carcinogeniteit (kankerverwekkendheid) van glyfosaat, het middel als (potentieel) kankerverwekkend beoordeelt. Kan de Staatssecretaris bevestigen dat stemming in het PAFF-comité over hernieuwde toelating

van glyfosaat plaatsvindt op 18 en 19 mei a.s.? Wat is lidstaat Nederland voornemens te stemmen, en zal de voorwaarde (intrekking toelating) prominent onderdeel uitmaken van de Nederlandse stemming?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

Glyfosaat

De leden van de SP- fractie hebben kennisgenomen van de stukken. Stemt het (ambtelijke) permanente comité inzake planten dieren en voedsel (Engels: PAFF-committee) op 18 en 19 mei a.s. inderdaad over de verlenging van de toelating van het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat? De leden van de SP-fractie vinden het onacceptabel als de toelating van glyfosaat wordt verlengd voor een nieuwe periode. Is de Staatssecretaris bereid om tegen een hernieuwde toelating voor glyfosaat te stemmen? Kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel waarde de regering hecht aan de mening van de Wereldgezondheidsorganisatie/Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek (IARC), dat glyfosaat als waarschijnlijk kankerverwekkend beoordeelt? Hoe gaat de regering de gezondheid van burgers, boeren en werknemers beschermen betreffende glyfosaat? De leden van de SP-fractie vragen de regering in hoeverre zij het voorzorgbeginsel toepast betreffende glyfosaat. Kan de Staatssecretaris toelichten wat het regeringsstandpunt is betreffende de toepassing van het voorzorgbeginsel bij mogelijk of waarschijnlijk kankerverwekkende stoffen in zijn algemeenheid? In hoeverre strookt dit met de plicht van de overheid om de burger te beschermen tegen vermijdbare blootstelling aan kankerverwekkende stoffen? De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris hoe hij recht gaat doen aan de motie van de leden Grashoff-Leenders (Kamerstuk 21 501-32, nr. 912). De leden van de SP fractie constateren dat de motie verzoekt de Europese Commissie te vragen om een nieuw voorstel waarin hernieuwde toelating voor maximaal twee jaar wordt toegestaan. De leden van de SP- fractie constateren dat de voorliggende voorstellen een hernieuwde toelating betreffen van 7 tot 10 jaar. De leden van de SP-fractie dringen er dan ook ten stelligste op aan om de motie uit te voeren en niet akkoord te gaan met een langjarige toelating. Gaat de Staatssecretaris tegen stemmen indien er een voorstel voor ligt om glyfosaat hernieuwd toe te laten voor een periode langer dan 2 jaar?

Medio 2017 komt het European Chemicals Agency met een nieuwe beoordeling omtrent de risico's van glyfosaat; gaat de Staatssecretaris zich er voor inzetten dat deze geen vertraging oploopt? De leden van de SP-fractie vragen of de Staatssecretaris bereid is zich er voor in te zetten om deze naar voren te halen. De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris of hij onderschrijft dat glyfosaat uit de handel genomen moet worden indien het European Chemicals Agency nog geen nieuwe beoordeling heeft gegeven waaruit overtuigend blijkt dat glyfosaat niet kankerverwekkend is.
Met het oog op de aangenomen motie horen de leden van de SP-fractie graag in detail wat de inzet van de Staatssecretaris zal zijn, zowel in de rol als Voorzitter als in de rol van een stemgerechtigde lidstaat. Is de Staatssecretaris bereid de rol van Voorzitter en lidstaat te scheiden en is hij bereid als lidstaat tegen te stemmen?

Neonics

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris of hij bereid is nu Nederland Voorzitter is zich hernieuwd in te zetten voor de uitvoering van motie (Kamerstuk 21 501-32, nr. 684) die de regering verzoek zich in te zetten voor een Europees moratorium op alle toepassingen van neonicoti-

noïden en fipronil. Is de Staatssecretaris bereid dit onderwerp tijdens het Voorzitterschap opnieuw te agenderen en met reductievoorstellen te komen?
Het Centrum voor Landbouw en Milieu heeft immers geconstateerd dat met de genomen inperkende maatregelen in Nederland nog altijd 85% van het gebruik van neonicotinoïden overeind blijft. Is de Staatssecretaris bereid zich in te spannen om ook de overgebleven 85% sterk of geheel te reduceren? Zo ja: welke maatregelen gaat hij hiervoor nemen?

De leden van de SP-fractie constateren dat de bovenstaande motie de regering verzoekt zich in te zetten voor een Europees moratorium op alle toepassingen van neonicotinoiden en fipronil, tenzij onomstotelijk bewezen is dat zij geen schadelijk effect hebben op de gezondheid van bijen, en vragen de Staatssecretaris welke acties hij gaat ondernemen om deze motie recht te doen.

Actieplan dierenwelzijn

De leden van de SP-fractie hechten veel waarde aan een betere borging van dierenwelzijn en verwachten een stevige inzet van Nederland bij het actieplan dierenwelzijn.
Kan de Staatssecretaris de planning, deelnemende organisaties en organisatievorm van het platform nader toelichten? Wat is de inzet van Nederland? Hebben de uitkomsten van de Eurobarometer tot nieuwe inzichten geleid betreffende de richting van Europees beleid en de Nederlandse inzet daartoe? Is de Staatssecretaris van plan om te gaan sturen op concrete en meetbare doelen? Is hij bereid de Kamer te informeren over de doelstellingen, de meetbaarheid ervan en de voortgang? Welke drie voorstellen gaat Nederland inbrengen ter verbetering van dierenwelzijn? Is de Staatssecretaris bereid het beperken en verbeteren van diertransport in te brengen? Is de Staatssecretaris bereid bontproductie en import van bont als punt van ernstig dierenleed in te brengen? Is de Staatssecretaris bereid de discussie aan te zwengelen over systemen van dierhouderij die in voldoende mate tegemoet komen aan het natuurlijk gedrag van het dier (zoals grazen voor de koe, wroeten voor het varken en scharrelen voor de kip) en over houderijsystemen die dit geweld aan doen, zoals kooihuisvesting voor konijnen?

Visserijfonds

De leden van de SP-fractie onderschrijven dat het totale budget voor het visserijfonds moet worden verlaagd. De leden van de SP-fractie vragen of de Staatssecretaris bij zijn inzet op innovatie in deze bereid is innovatie te koppelen aan duurzaamheid en dus in te zetten op innovaties die duurzaamheid ten goede komen en niet op innovaties die weinig of geen maatschappelijke relevantie hebben.

Omvorming kalverhouderij

De leden van de SP fractie vinden 92% van de inkomsten voor de kalverhouder uit subsidie veel te hoog en vragen de Staatssecretaris of hij bereid is met plannen te komen voor omvorming van de kalverhouderij, waarbij tevens een substantiële verbeterslag gemaakt wordt betreffende duurzaamheid, dierenwelzijn, diergezondheid en inperking van diertransport. Wanneer worden de ideeën hiertoe aan de Kamer voorgelegd?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad van 17 mei 2016. Over het verslag van de afgelopen Raad, de geannoteerde agenda en aanverwante onderwerpen hebben deze leden nog vragen.

De leden van de CDA-fractie lezen in het verslag van de Raad van 11 april jl. dat erover gesproken wordt om de aanvraagtermijn voor directe betalingen te verlengen van 15 mei naar 15 juni a.s. Deze leden vragen de Staatssecretaris om zijn positie over deze door sommige lidstaten voorgestelde verlenging kenbaar te maken en om de voor- en nadelen dienaangaande inzichtelijk te maken. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris om aan te geven hoe hij uitvoering geeft aan motie van het lid Geurts c.s. over volledige uitbetaling van betalingsrechten in december van het jaar over welke deze betaald worden (Kamerstuk 21 501-32, nr. 905) en hoe een verlenging van de aanvraagtermijn zich zou verhouden met op tijd uitbetalen.

Ten aanzien van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid vragen de leden van de CDA-fractie of de wijzigingen van het GLB voor de periode 2014–2020 integraal worden geëvalueerd, zo ook de invoering van de gelijke hectare premie waarmee alle sectoren aanspraak kunnen maken op directe betalingen. Bent u ermee bekend dat in sommige sectoren die voorheen geen recht had op inkomenstoeslagen en nu wel op directe betalingen, zoals de fruitteelt, er telers zijn die onvoldoende op de hoogte waren en daarom hebben opgegeven dat zij geen rechten wilden aanvragen? In sectoren die voorheen geen eerste pijler steun ontvingen is het zo dat hun betalingsrechten gradueel worden verhoogd, echter als zij in 2015 en 2016 minder dan 500 euro kregen, vervallen hun rechten terwijl ze door de graduele stijging van deze steun juist in 2017 of 2018 wel boven de minimum grens van 500 euro zouden uitkomen. Bent u bereid om te kijken of hiervoor oplossingen zijn? En op welke wijze wordt de sterke daling in de periode 2014–2020 van Europese steun aan sommige sectoren, zoals de kalverhouderij en de aardappelzetmeelteelt, gemonitord? Wordt daarbij gekeken naar de inkomens van de boeren in deze sectoren?

De leden van de CDA-fractie lezen in de geannoteerde agenda dat de voortdurende slechte marktsituatie op de agenda van de Raad staat. In dit kader vragen deze leden of niet nog meer gebruik zou kunnen worden gemaakt van het Europees Fonds voor Strategische Investeringen, waarover onlangs de vicevoorzitter van de EIB zich uitliet (Nieuwe Oogst, 29 april 2016). Is de Staatssecretaris in dit kader bereid om samen met de EIB, banken en de landbouwsector te kijken hoe via fondsen, omdat het minimumbedrag van leningen van het EIB voor een individuele boer te hoog ligt (op 7,5 miljoen euro), deze middelen beschikbaar kunnen worden gemaakt voor investeringen in de landbouwsector zoals in Ierland wordt gedaan samen met de Rabobank in het zogenaamde Glanbia MilkFlex Fund? Zou bijvoorbeeld ook gedacht kunnen worden aan nationale fondsen voor goedkope leningen, gefinancierd vanuit de EIB, ten behoeve van investeringen voor asbestsanering of mestverwerking?

De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris om opheldering over de pilot mineralenconcentraat. In maart 2014 tijdens het algemeen overleg mestbeleid gaf de toenmalige Staatssecretaris aan dat zij bereid was ervoor te pleiten de pilot mineralenconcentraat uit te breiden (Kamerstuk 33 037, nr.122). In de beantwoording van de feitelijke vragen over de E-begroting 2015 (Kamerstuk 34 000-XIII, nr. 45) vraag nummer 127 gaf de Staatssecretaris aan dat «zoals ook door uw Kamer verzocht,

bereid ik een uitbreiding van de pilot mineralenconcentraat voor. Hierover ben ik in overleg met de Europese Commissie. Het ligt in de verwachting dat de openstelling van de vernieuwde pilot begin 2015 zal zijn.» In de brief van 24 februari 2015 geeft de Staatssecretaris nogmaals aan dat het haar ambitie is om deze pilot te vergroten (Kamerstuk 33 037, nr.145). In beantwoording op schriftelijke vragen stelt de Staatssecretaris in september 2015 dat er een verzoek is gedaan aan de Europese Commissie om de pilot op korte termijn uit te breiden (Kamerstuk 21 501-32, nr. 875). Bij de begrotingsbehandeling van het begroting van het Ministerie van Economische Zaken onderdeel Landbouw- en Natuur gaf de Staatssecretaris aan meer informatie te geven over de pilots in de brief over het fosfaatrechtenstelsel, in welke brief van 3 maart 2016 (Kamerstuk 33 979, nr. 108) hierover niets stond. Vervolgens laat de Staatssecretaris in zijn antwoorden van 9 maart 2016 op schriftelijke vragen (Aanhangsel Handelingen II 2015/16, nr. 1805) weten dat het blijft bij de huidige 10 bedrijven. De leden van de CDA-fractie vragen waarom de ambitie om de pilot uit te breiden opeens is opgegeven. Waarom heeft de eerdere inzet en het verzoek aan de Europese Commissie niet tot resultaat gehad dat de pilot is uitgebreid? Waarom wordt er niet nog steeds ingezet op spoedige uitbreiding welke ambitie is toegezegd aan de Kamer in 2014? Welk verzoek is eigenlijk gedaan aan de Europese Commissie, en wat was de reactie van de Europese Commissie daarop? Op welke wijze kan gezien de lange looptijd van de wijziging en implementatie van de meststoffenverordening in de tussentijd de pilot uitgebreid worden om verder kennis op te doen over de mogelijke fabricatie en toepassingen van mineralenconcentraat? Bent u bereid om zich hiervoor in te zetten zoals eerder toegezegd?

Wat zijn de verwachtingen over de conferentie die gehouden wordt op 18 mei aanstaande over kwekersrecht en patenten, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Welk resultaat wordt met de conferentie beoogd en welke stappen zijn al gezet om dit te realiseren?

De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris of Nederland naar verwachting het voorstel van de Commissie ten aanzien van de verlenging van de toelating van glyfosaat zal steunen. Zo nee, waarom niet?

Kunt u inzichtelijk maken op basis waarvan en waarom de zoveelste verhoging van de NVWA-tarieven is doorgevoerd vanaf 1 mei 2016? Is dit onderdeel van het verhogen van de efficiëntie van de NVWA-organisatie zoals toegezegd bij het plan van aanpak van december 2013? Maakt deze verhoging onderdeel uit van de door u aangekondigde doorlichting van de NVWA? Vindt u deze verhoging rechtvaardig tegenover de toezegging dat de NVWA efficiënter zou gaan werken? Waarom wacht u niet het advies van de Raad van State af ten aanzien van de doorrekening van kosten voor toezicht en inspectie van in het bijzonder de NVWA zoals verzocht door de Tweede Kamer op initiatief van de motie van het lid Geurts c.s. (Kamerstuk 33 835, nr. 20)?

De leden van de CDA-fractie steunen de inzet van de Staatssecretaris om vereenvoudiging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid te bewerkstelligen. Voor enkele specifieke punten vragen zij de aandacht van de Staatssecretaris. Wil de Staatssecretaris ervoor pleiten om de huidige middelvoorschriften gewasdiversificatie te wijzigen zodat deze aansluit bij de praktijk van gewasrotatie, in het bijzonder op zware klei? Zo nee, waarom niet? Is de Staatssecretaris bereid om te kijken hoe in sommige teelten gewerkt kan worden met een ander teeltseizoen, gezien dat niet altijd loopt van januari-december? Zo nee, waarom niet? Is de Staatssecretaris bereid om zich ervoor in te spannen om begrazing van vanggewassen toe te staan, gezien dit ook ten goede komt aan de ecologische meerwaarde van het vanggewas? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie vragen graag aandacht voor land- en tuinbouwbedrijven die in 2015 voor het eerst toeslagrechten hebben aangevraagd, waaronder veel fruittelers. Zij krijgen het signaal dat verschillende ondernemers door onvoldoende ervaring met de GLB-administratie en voor hen onduidelijke formulieren een fout hebben gemaakt bij deze aanvraag, zoals een verkeerd of niet geplaatst vinkje, waardoor ze niet alleen voor 2015, maar ook voor de rest van de GLB-periode tot 2020 toeslag mislopen. Verder zijn er ondernemers die in 2015 en 2016 geen toeslagrechten kunnen verzilveren, omdat ze onder de drempelwaarde van 500 euro uitkomen. Bij oplopende waarde van de toeslagrechten zouden ze in 2017 en verder wel boven deze drempel uitkomen, maar lijkt de regelgeving hen geen ruimte meer te bieden om deze rechten alsnog te verzilveren. De leden van de SGP-fractie horen graag of de Staatssecretaris deze knelpunten herkent. Ziet hij nog mogelijkheden om aan deze knelpunten tegemoet te komen?

De leden van de SGP-fractie hebben nog een vraag over de toekenning van toeslagrechten. Deze leden hebben vernomen dat de Rijksdienst voor Ondernemers (RVO) in 2015 aangevraagde betalingsrechten met betrekking tot private overeenkomsten (huurder/verhuurder) nog niet verwerkt zou hebben, terwijl voor 15 mei alweer de nieuwe aanvraag voor toeslag gedaan moet worden. Klopt dat? Zou dit nog hersteld kunnen worden?

Mestexporteurs lopen aan tegen het feit dat de Duitse deelstaat Nedersaksen weigert om dierlijke mest die in lijn met EU-verordening 1069/2009 gehygiëniseerd is, toe te laten als gehygiëniseerde mest. Dat belemmert de export van mest. De kwestie is voorgelegd aan de Europese Commissie. Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer de kwestie aan de Europese Commissie is voorgelegd en wanneer de Commissie uitsluitsel zal geven? Wordt hier vanuit Nederland druk op gezet, zodat op korte termijn duidelijk wordt hoe gehygiëniseerde mest gekwalificeerd moet worden?

De verwachting is dat de melkprijzen richting het einde van 2016 nog verder zullen dalen, en dus nog verder onder de kostprijs uit zullen komen. De leden van de SGP-fractie maken zich grote zorgen over de gevolgen hiervan voor de vitaliteit van de melkveehouderij.
Waar melkveehouders in andere EU-landen mogelijk extra staatssteun krijgen, hebben Nederlandse melkveehouders te maken met grondgebondenheidseisen, fosfaatrechten en aanscherpingen van de emissie-eisen. Hoe gaat de Staatssecretaris voorkomen dat een ongelijk speelveld ontstaat?
In hoeverre biedt artikel 219 van de Gemeenschappelijke Marktordening (1308/2013) juridisch gezien meer mogelijkheden om melkproductie en -aanbod te beperken dan nu gebeurd via de vrijwillige productiebeperking en interventie?
Kan de Staatssecretaris enig inzicht geven in de mate waarin de vrijwillige productiebeperking en de verdubbeling van de interventieplafonds naar verwachting effect zullen hebben op melkproductie, -aanbod en melkprijs?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda en de overige Kamerbrieven. Zij willen graag enkele vragen stellen.

Verordening datacollectie visserij

Aquacultuur in afgescheiden stukken open water is geen duurzaam alternatief voor het leegvissen van de oceanen. Hormonen, antibiotica en resistente bacteriën komen in de natuur terecht, en ontsnapte kweekvis kruist zich met vissen uit het wild. De gevolgen hiervan, met name voor de biodiversiteit, dienen zorgvuldig inzichtelijk te worden gemaakt. De leden betreuren, net als de Europese Commissie, dat met het compromis Verordening datacollectie visserij het verzamelen van gegevens van de aquacultuur slechts een optionele keuze voor lidstaten is geworden. Belangrijke informatie over de negatieve impact van aquacultuur zal daardoor uitblijven.
Ondanks de negatieve effecten van aquacultuur en het ontbreken van gegevens hierover, is de EU voornemens om de aquacultuur flink te subsidiëren. Deelt de Staatssecretaris de mening dat de EU hiermee een nieuwe vorm van bio-industrie subsidieert? Deelt de Staatssecretaris de mening dat het onverantwoord is om subsidies te geven aan een industrie waarvan gegevens over de negatieve impact ontbreken? Kan de Staatssecretaris aangeven wat zijn positie is geweest tijdens de onderhandelingen?

Consultatie Europees Visserijfonds

De leden van de PvdD-fractie hebben met enige verbazing het standpunt van de Nederlandse regering over het Europees Visserijfonds gelezen. Zo lezen deze leden dat de regering staat voor financiële steun aan de visserij- en aquacultuur voor het creëren van economische groei. De oceanen en zeeën verkeren in kritieke toestand; het leven is er de afgelopen veertig jaar gehalveerd en het lukt vissers al twintig jaar niet om hun visvangst op peil te houden. Een oneindige economische groei is onmogelijk; een drastische verlaging van de visvangst is onvermijdelijk. Het is de taak van de regering om de oceanen en zeeën, die de basis van ons bestaan vormen, te beschermen. Graag ontvangen deze leden hierop een reactie.

Overige onderwerpen

Blauwvin tonijn

Uit de laatste wetenschappelijke beoordeling door de International Scientific Committee for Tuna and Tuna-like Species in the North Pacific Ocean blijkt dat van de Pacific blauwvin tonijn slecht 2,6% van de oorspronkelijke populatie over is. In het rapport wordt gewaarschuwd dat bij continuering van de huidige visserij en managementpraktijken er slechts een kans is van 0,1% dat de populatie weer op een gezond niveau zal komen. Deelt de Staatssecretaris de mening dat continuering van de vangst en internationale handel van deze blauwvin tonijn onverantwoord is? Is de Staatssecretaris bereid zich in te spannen voor een moratorium op deze blauwvin tonijn?

Importverbod Walvisbont

De leden van de fractie van de PvdD zijn fel tegen de walvisjacht door Noorwegen. Ondanks dat de consumptie van walvisvlees drastisch afneemt in Noorwegen, houdt de Noorse overheid de walvisjacht in stand. Uit een recent vrijgegeven document door de Environmental Investigation Agency en het Amerikaanse Animal Welfare Institute (AWI) blijkt het walvisvlees daardoor te eindigen als voer voor de Noorse bontindustrie. De Noorse bontindustrie veroorzaakt niet langer alleen leed voor de vossen en nertsen, maar houdt ook de walvisjacht in stand. De Neder-

landse regering heeft officieel het standpunt ingenomen tegen walvisjacht te zijn en heeft meermaals de toezegging gedaan zich daar blijvend tegen te verzetten. Deelt de taatssecretaris dan ook de mening van deze leden dat walvisbont onacceptabel is en dat de EU de import van bont uit Noorwegen moet stopzetten? Is de Staatssecretaris bereid zich in te spannen tot een Europees importverbod analoog aan het Europese importverbod op zeehondenbond, aangezien deze de toetsing door de WTO heeft doorstaan?

Lijst van aangewezen invasieve exoten

De leden van de PvdD-fractie hebben al eerder bezwaar gemaakt tegen de voorlopige lijst van aangewezen invasieve exoten. Er staan diersoorten op de lijst die niet aan de criteria voldoen, zoals de rode neusbeer. De leden voelen zich gesteund door het Europees Parlement die bezwaar heeft tegen de willekeur waarmee de lijst tot stand is gekomen en daarom heeft besloten de definitieve lijst met ten minste zes maanden uit te stellen. Deelt de Staatssecretaris dit bezwaar? Is de Staatssecretaris van plan om zich deze periode in te spannen voor herziening van de lijst, gebaseerd op gedegen praktijkonderzoek? Dit is van groot belang omdat diersoorten die eenmaal op deze lijst staan bestreden dienen te worden, dikwijls op gruwelijke manieren en met niet-specifieke middelen. De leden van de PvdD-fractie maken zich daarbij specifiek zorgen over de wasbeerhond. De wasbeerhond staat niet op de voorlopige lijst en daar is volgens een eerdere risicoanalyse ook geen reden toe. De leden vragen zich af waarom de wasbeerhond alsnog op de concept uitbreidingslijst is geplaatst. Ook vragen de leden zich af waarom er in opdracht van de NVWA momenteel een nieuw onderzoek naar de negatieve effecten van deze soort op inheemse flora en fauna plaatsvindt en waarom dit onderzoek plaatsvindt nadat deze soort al op de concept uitbreidingslijst is geplaatst? Voor de leden van de PvdD-fractie lijkt dit de omgekeerde route.
Ook betwijfelen de leden de noodzaak van de plaatsing van de muskusrat op deze concept uitbreidingslijst. De plaatsing legitimeert de bestrijdingsactiviteiten – terwijl uit onderzoek steeds meer naar voren komt dat er geschikte alternatieven zijn, zoals een andere inrichting van de waterkeringen. Deze oplossing voorkomt niet alleen het graven van muskusratten, maar ook van bevers, vossen, konijnen en beverratten. Allemaal dieren die gedood of verplaatst worden omdat ze graafactiviteiten ontplooien in waterkeringen. Graag ontvangen deze leden hierop een reactie.

II. Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

Inleiding

Met deze brief beantwoord ik de vragen gesteld tijdens het Schriftelijk Overleg van 9 mei jl. die geen betrekking hebben op de onderwerpen die geagendeerd stonden op de Landbouw- en Visserijraad van 17 mei 2016. De beantwoording van de vragen over de op de Raad geagendeerde onderwerpen heeft u inmiddels ontvangen op 13 mei jl. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 917). Daarnaast voldoe ik met deze beantwoording aan het verzoek van de vaste commissie van Economische Zaken van 23 maart 2016 om reactie op de brief die zij ontving van een mestverwerkingsbedrijf op 10 maart 2016. Hierop wordt in antwoord op vragen van de CDA-fractie ingegaan. Tenslotte ga ik in deze brief in op het dumpen van platvis waarnaar het lid Wassenberg (Partij voor de Dieren) informeerde tijdens het Algemeen Overleg Informele Landbouw- en Visserijraad op 25 mei jl.

Vragen van de leden van de VVD-fractie

Uitbetaling betalingsrechten 2015 Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)

De uitbetaling van de GLB betalingsrechten 2015 is nog steeds niet afgerond. Ongeveer een vijfde van de boeren heeft deze betalingen nog niet of maar deels ontvangen. Kan de Staatssecretaris een actuele stand van zaken geven? Hoe kijkt hij aan tegen het feit dat boeren wel aan allerlei verplichtingen moeten voldoen maar dat de uitbetalingen (11 maanden na opgave) nog steeds niet zijn afgerond? Welke stappen zet de Staatssecretaris om dit voor de betalingen 2016 te voorkomen?

Per 30 mei heeft 98,2% van de aanvragers een betaling ontvangen. Hiervan is 94,9% volledig afgehandeld, per 4 mei was dit nog 82,8%. Op 31 maart jl. is uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van de betalingen (Kamerstuk 28 625, nr. 235). In deze brief heb ik de verwachting uitgesproken dat eind april ruim 70% en eind mei 85% volledig zou zijn afgehandeld. Het uitbetalingsproces loopt hiermee op schema. Formeel moeten alle betalingen voor 30 juni zijn afgerond. Voor het antwoord op uw vraag over de betalingen 2016 verwijs ik naar mijn reactie op de motie Geurts inzake uitbetaling van betalingsrechten die ik op 10 mei jl. naar uw Kamer heb gestuurd (Kamerstuk 28 625, nr. 236).

Aanlandplicht

Nu de afspraken uit de Omnibusverordening aangaande sancties en strafpunten bij overtredingen inzake de aanlandplicht afloopt op 1 januari 2017, zijn de leden van de VVD-fractie benieuwd welke gesprekken er vanuit Nederland worden ingezet. Zo vallen de soorten schol en kabeljauw buiten de aanlandplicht, omdat zij «lastige» soorten zijn, en is voor deze soorten een periode van 2 jaar waarin er geen sancties worden opgelegd niet van toepassing. Kan de Staatssecretaris aangeven of Nederland zich wil inzetten voor een zogenoemde wenperiode voor deze soorten? Zo nee, waarom niet?

De door de Omnibusverordening doorgevoerde wijziging van de Controleverordening treedt op 1 januari 2017 in werking. Vanaf dat moment zullen op grond van de Controleverordening overtredingen van de aanlandplicht worden aangemerkt als ernstige inbreuk op het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). Voorts zijn lidstaten vanaf 1 januari 2017 verplicht om op dergelijke ernstige inbreuken het puntenstelsel van de Controleverordening toe te passen. Met de inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2017 hebben lidstaten 2 jaar de tijd gekregen om hun nationale wetgeving op orde te maken.

Met de lidstaten van de regionale groepen is besproken te komen tot een zorgvuldig handhavingsbeleid. Ik heb uw Kamer daarover geïnformeerd bij brief van 21 maart jl. (Kamerstuk 32 201, nr. 81).

Kan de Staatssecretaris ingaan op de uitwerking van een uitvoerbare aanlandplicht voor deze soorten? En zo ja, wat is de inzet dan precies? Wat is nu de stand van zaken van het overleg van de Scheveningengroep?

In de Scheveningengroep wordt momenteel gesproken over de uitvoering van de aanlandplicht voor de soorten schol en kabeljauw. Dit heeft betrekking op de infasering, onderzoeken die gedaan worden naar uitzonderingsmogelijkheden en het kabeljauwherstelplan.

In 2015 hebben de lidstaten van de Scheveningengroep in nauwe samenwerking met de Noordzee Advies Raad afspraken gemaakt over de gefaseerde invoering van de doelsoorten over de verschillende visserijen voor de periode 2016–2019. Laaghangend fruit zou het eerst aan bod komen, zoals schol in de gerichte visserij met grote mazen en weinig bijvangsten voor 2016. Om deze vissers ook voldoende zeedagen te geven, heeft Nederland bij de Europese Commissie gepleit voor de aanpassing van tuigindeling voor de zeedagen onder het kabeljauwherstelplan. De Europese Commissie behandelt momenteel dit verzoek. Voor schol als bijvangst in de tongvisserij met kleine mazen heeft Nederland uitstel gekregen tot 2018. In deze visserij is de bijvangst van ondermaatse schol aanzienlijk. In Nederland wordt volop wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de overleving van schol, schar en tong. De inzet van Nederland is om een hoge overlevingsuitzondering voor schol te krijgen wanneer deze soort in de visserij op tong onder de aanlandplicht gaat vallen. Meer onderzoek is nog nodig om dit goed te onderbouwen en de overlevingskans te verhogen. Mijn inzet is gericht op zowel het verbeteren van de overlevingskans als een verlaging van de bijvangsten van ondermaatse vis. Dit staat ook in het plan van aanpak dat op 1 juni 2015 naar uw Kamer is gestuurd (Kamerstuk 29 675, nr. 180). Kabeljauw zou pas in 2017 of 2018 onder de aanlandplicht vallen, afhankelijk van de aanpassingen van het kabeljauwherstelplan. Over het kabeljauwherstelplan wordt momenteel onderhandeld door het Europees Parlement en de Raad. Mijn inzet is om ervoor te zorgen dat, indien voor de kabeljauw de aanlandplicht gaat gelden, de zeedagen worden opgeheven. Ook moeten de oude oogstregels in lijn worden gebracht met de jongste wetenschappelijke adviezen.

Hoe vindt de overeenstemming plaats over de interpretatie van wet- en regelgeving, de registratie en monitoring en de wijze van handhaving? Wat is de stand van zaken van de handhaving op de Nederlandse wateren?

Over de interpretatie van de wet- en regelgeving met betrekking tot registratie, monitoring en handhaving vindt overleg plaats in de Scheveningen- en Noordwestelijke Wateren groepen, in de Controle Expert Groepen, in bilaterale gesprekken met lidstaten, met de Europese Commissie, de Noordzee, Noord Westelijke Wateren en Pelagische Adviesraden en in nationale overleggen met de sectoren en belangenorganisaties. Uiteindelijk worden interpretatievraagstukken voorgelegd aan de Europese Commissie. Zoals vermeld in mijn brief van 21 maart 2016 (Kamerstuk 32 201, nr. 81), volgt de NVWA ten aanzien van de aanlandplicht een getrapte aanpak van informeren, berispen en ten slotte bekeuren.

Invasieve exoten

Kan de Staatssecretaris nader ingaan op de Nederlandse inzet als het gaat om de exotenlijst (invasieve soorten)? Zijn er besluiten nu «on hold» gezet in afwachting van deze lijst? Zo ja, welke? Kan de Staatssecretaris aangeven wat de lijst betekent voor de (pilot) wolhandkrab?

De inzet van Nederland is er op gericht geweest om voor Nederland potentieel schadelijke soorten die nog niet of in kleine aantallen aanwezig zijn, op de Unielijst geplaatst te krijgen.

Zoals gemeld mijn brief van 16 december 2015 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 891) was Nederland tegen de huidige Unielijst onder meer vanwege de belangen ten aanzien van de commercieel beviste wolhandkrab, het nagenoeg ontbreken van een overgangsperiode voor plantenkwekers en

de beperkte tijd voor stakeholderoverleg en implementatie. Nederland heeft gevraagd om uitstel van de stemming over de Unielijst, wat niet is gehonoreerd door de Europese Commissie.

Er zijn geen besluiten «on hold» gezet in afwachting van de Unielijst. Nederland is bezig een beheersplan op te stellen om de visserij op wolhandkrab binnen de mogelijkheden van de verordening te laten voortbestaan. De plaatsing van wolhandkrab op de exotenlijst betekent daarmee dus niet dat deze visserij onmogelijk wordt. De resultaten van de pilot wolhandkrab op het IJsselmeer blijven derhalve relevant nu daarin wordt onderzocht of er tuigen zijn die een gerichte visserij op wolhandkrab mogelijk maken zonder onaanvaardbare bijvangst van schubvis.

EU Actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over het EU-actieplan tegen de illegale handel in planten en dieren. De leden van de VVD-fractie stellen het op prijs dat de EU de illegale handel in planten en dieren hoog op de agenda zet, wel hebben zij hier nog enkele vragen over. Hoe gaat de EU regelen dat er tussen de verschillende lidstaten een gelijkspeelveld wordt gecreëerd? Kan de Staatssecretaris toezeggen hier meer op in te zetten? In de brief valt ook te lezen dat de illegale handel in wilde dieren en planten nog steeds toeneemt. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe dat kan, als zeker Nederland steeds meer geïnvesteerd heeft in de strijd tegen de illegale handel en er veel projecten lopen. Kan de Staatssecretaris toelichten wat precies de probleempunten zijn en hoe deze worden aangepakt? En kan de Staatssecretaris aangegeven hoe effectief de verschillende projecten zijn die er lopen?

Het EU-Actieplan is een plan van de Europese Commissie waarbij de lidstaten gevraagd wordt alle resultaten en vorderingen bij bestrijding van wildlifecrime te rapporteren. De EU Wildlife Trade Enforcement Group, die bestaat uit vertegenwoordigers van de handhavingsautoriteiten van de lidstaten, zal de geboekte vooruitgang tweemaal per jaar evalueren. Wanneer blijkt dat bepaalde lidstaten achterblijven, zal hier extra op ingezet worden. Nederland heeft altijd een actieve rol in het bestrijden van wildlifecrime en zal dan ook actief participeren in de evaluatie en mogelijke lacunes helpen op te vullen.

De inspanningen om de illegale handel te bestrijden en de risico's groter te maken voor overtreders zijn de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. De Nederlandse overheden spelenspelen dan ook een belangrijke rol in de bestrijding van wildlifecrime.

Eén van de knelpunten bij de strijd tegen illegale handel is de coördinatie tussen diverse dienstonderdelen binnen de Europese Commissie zoals handhaving, biodiversiteit, goed bestuur en economische ontwikkeling. Het EU-Actieplan zal dit probleem aanpakken, bijvoorbeeld door betere samenwerking tussen opsporingsinstanties in verschillende lidstaten.

Momenteel lopen er verschillende projecten die de handel in wilde dieren en planten moeten aanpakken. De ervaring leert dat projecten die de gehele keten omvatten het meest effectief zijn. Ik zal u op termijn informeren over de stand van zaken van de projecten die gestart zijn vanuit het Ministerie van Economische Zaken door hier viermaal 1 miljoen voor vrij te maken. Daarnaast lopen er vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken vanuit het perspectief van Ontwikkelingssamenwerking ook

nog projecten ter uitvoering van het amendement Smaling/Leegte (Kamerstuk 34 000 XVII, nr. 15).

Voorstel EC voor mogelijke nationale beperking of verbod op tot de EU toegelaten gg-veevoeders en gg-levensmiddelen

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van uw brief inzake de juridische analyse van het voorstel van de Europese Commissie voor mogelijke nationale beperking of verbod op tot de EU toegelaten gg-veevoeders en gg-levensmiddelen. De leden van de VVD-fractie willen de Staatssecretaris bedanken voor het toezenden van de gedegen uitgevoerde nadere juridische analyse van de jurisprudentie inzake de uitleg van artikel 36 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en het begrip «dwingende redenen van algemeen belang».
Uit de analyse komt duidelijk naar voren dat het voorstel van de Europese Commissie op alle aspecten juridisch volledig onmogelijk is, naast het feit dat het voorstel vanuit Nederlands perspectief ook volledig ongewenst is. De EU is voor 70% afhankelijk van import van eiwitrijke veevoedergewassen. Een belangrijk deel wordt daarvan geleverd via de import van soja van buiten de EU. Nagenoeg de volledige import daarvan betreft het genetische gemodificeerde gewassen. Naast het feit dat dit onzinnelijke voorstel van de Europese Commissie de voedselvoorziening in gevaar brengt, terwijl deze import nog nooit problemen heeft opgeleverd voor mens en natuur, heeft het ook gevolgen voor de omzet de haven van Rotterdam als doorvoer-hub.
Nadat het Europese Parlement zich al eerder negatief over dit initiatief van de Europese Commissie heeft uitgesproken, evenals dat op basis van de resultaten van een lichte impact-assessment uitgevoerd conform de motie van de leden De Liefde – Leenders (Kamerstuk 34 214, nr. 8) grote verstrekkende negatieve economische gevolgen uitwees, blijkt nu weer uit de analyse van de Juridische Dienst van de Raad dat het voorstel van de Europese Commissie juridisch onmogelijk is.
Dit bizarre voorstel van de Europese Commissie leidt tot stagnatie en frustratie omdat het bij voortduring zorgt voor onduidelijkheid. Dat is zeer schadelijk voor de interne markt. Nederland is bijna aan het einde van het Voorzitterschap; wat gaat de Staatssecretaris doen om dit weer op de agenda te zetten? Hoe ziet het speelveld eruit? Kan de Staatssecretaris de Kamer informeren welke acties hij heeft ondernomen om de onzinnigheid van het voorstel van de Europese Commissie voor het voetlicht te brengen? Heeft hij steun gezocht bij andere lidstaten? Kan de Staatssecretaris de Kamer eveneens informeren hoeveel medestanders hij al heeft gevonden om dit onzinnige voorstel van de Europese Commissie te laten intrekken? Dit onzinnige voorstel moet zo spoedig mogelijk van tafel, zo merken de leden van de VVD-fractie op.

Tijdens de Landbouw en Visserijraad van 13 juli 2015, waarin de Europese Commissie haar voorstel presenteerde, heeft geen van de Ministers die toen het woord namen het voorstel gesteund. Mijn ambtsvoorganger heeft destijds het Nederlandse standpunt ingebracht overeenkomstig het BNC-fiche (Kamerstuk 34 214, nr. 3) en samen met de meeste andere lidstaten de Europese Commissie verzocht om het impactassessment op het voorstel alsnog uit te voeren en daarbij ook in te gaan op de juridische houdbaarheid van het voorstel.

Het BNC-fiche is op 17 juni 2015 in uw Kamer behandeld. De Kamer gaf aan dat zowel een impactassessment om de consequenties van het voorstel voor Nederland in kaart te brengen wenselijk was als een juridische analyse en duiding van de jurisprudentie. De Kamer heeft deze documenten ontvangen (Kamerstuk 34 214, nrs. 12 en 13).

Op basis van de documenten van de Europese Commissie en de Juridische Dienst van de Raad heb ik een attachébijeenkomst georganiseerd om de lidstaten te vragen naar hun interpretatie van deze twee documenten. Ik zal in overleg met de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de vervolgaanpak bepalen. Ik zal u over de voortgang van dit dossier blijven informeren.

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

Herziening besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van de analyse van de Juridische Dienst van de Raad betreffende het voorstel van de EC over de herziening besluitvorming genetisch gemodificeerde organismen. Zij hebben hier nog enkele vragen over en verzoeken de Staatssecretaris hierop in te gaan.
De Juridische Dienst van de Raad geeft aan dat het «het heel erg moeilijk voor lidstaten zal zijn om een nationale beperking op ethische gronden te rechtvaardigen die door het Hof van Justitie zou worden aanvaard». De leden van de PvdA-fractie maken hieruit op dat het, hoewel moeilijk, niet onmogelijk is. De genoemde leden vragen de Staatssecretaris om enkele voorbeelden te geven van specifieke gronden waarop een nationale beperking (zeer waarschijnlijk) wel door het Hof van Justitie zou worden geaccepteerd, en wanneer niet. Zij vragen de Staatssecretaris hier eveneens een uitleg bij te geven wat de verschillen tussen deze gronden zijn die acceptatie bevorderen of juist tegenwerken.
De genoemde leden vragen de Staatssecretaris wanneer het overleg met lidstaten is of wordt gepland en of hij de Kamer op de hoogte kan houden van verdere ontwikkelingen op dit vlak, mede naar aanleiding van het op korte termijn volgende overleg met de andere lidstaten. Ook vragen de leden wat de inzet van Nederland in dit overleg is om tot een oplossing te komen.

Voor de beantwoording van deze vraag verwijs ik ook naar het antwoord op de vraag van de leden van de VVD-fractie.

In de juridische analyses is een aantal gronden genoemd die als mogelijke rechtvaardiging dienen voor nationale verboden of beperkingen onder artikel 36 VWEU of, op basis van «dwingende redenen van algemeen belang», onder artikel 34 VWEU. Om gerechtvaardigd te zijn, moet een nationale maatregel in ieder geval voldoen aan het evenredigheidsbeginsel. Dat betekent dat in de praktijk moet worden gekozen voor de minst beperkende maatregel, om deze te kunnen rechtvaardigen.

Het voorstel van de Europese Commissie zou lidstaten in staat stellen om op hun grondgebied evenredige en non-discriminatoire maatregelen te treffen om het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) en genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders te beperken of te verbieden, op basis van andere belangen dan die, die in verband staan met de veiligheid van de desbetreffende producten.

Indien het voorstel in werking zou treden, zou dit betekenen dat lidstaten een ruimere mogelijkheid wordt geboden om ggo's op hun grondgebied te beperken of te verbieden, dan er nu bestaat. Die ruimte blijft echter, zowel op grond van artikel 36 VWEU als op basis van de jurisprudentie inzake «dwingende redenen van algemeen belang» onder artikel 34 VWEU, relatief beperkt door het feit dat dergelijke maatregelen in overeenstemming dienen te zijn met de EU-wetgeving inzake het vrije verkeer van goederen.

Illegale handel in dieren

De leden van de fractie van de PvdA hebben kennisgenomen van het fiche Mededeling EU Actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten. Zij hebben hier nog enkele vragen over en verzoeken de Staatssecretaris hierop in te gaan. In antwoord op schriftelijke vragen van het lid Van Dekken stelt de Staatssecretaris dat Nederland op dit moment genoeg prioriteit geeft aan de bestrijding van wildlife criminaliteit, maar dat er grote verschillen in de prioriteit zit die de verschillende EU-landen aan deze vorm van criminaliteit geven. De leden van de fractie van de PvdA vragen de Staatssecretaris welke landen nog geen, of slechts een lage, prioriteit geven aan deze problematiek.
De genoemde leden vragen de Staatssecretaris of hij van mening is dat het EU-actieplan tegen illegale handel in wilde dieren en planten een grotere prioriteit voor deze problematiek in andere EU-landen zal creëren. De leden van de PvdA-fractie doelen daarbij met name op de landen die op dit moment geen of slechts een lage prioriteit aan deze problematiek geven. Zo ja, kan de Staatssecretaris aangeven op welke wijze er in die landen meer prioriteit gegeven moet en zal worden dankzij dit actieplan. Zo nee, welke stappen zijn er mogelijk en nodig om dit alsnog te bewerkstelligen, aldus de Staatssecretaris.

De Europese inzet is afhankelijk van de individuele inzet van de lidstaten. Het EU-Actieplan is een belangrijk instrument om de aanpak van de illegale handel in de EU te harmoniseren. Alle EU-lidstaten worden aangespoord om uitvoering te geven aan de Raadsconclusies over het EU-Actieplan, zodra deze aangenomen worden in de Milieuraad van 20 juni aanstaande. De prioriteiten in het plan hebben betrekking op preventie van illegale handel, het implementeren en handhaven van wetgeving en het versterken van de internationale samenwerking tussen herkomst-, doorvoer-, en bestemmingslanden.

Vragen van de leden van de SP-fractie

Neonicotinoïden

De leden van de SP-fractie vragen de Staatssecretaris of hij bereid is nu Nederland Voorzitter is zich hernieuwd in te zetten voor de uitvoering van motie (Kamerstuk 21 501-32, nr. 684) die de regering verzoek zich in te zetten voor een Europees moratorium op alle toepassingen van neonicotinoïden en fipronil. Is de Staatssecretaris bereid dit onderwerp tijdens het Voorzitterschap opnieuw te agenderen en met reductievoorstellen te komen?
Het Centrum voor Landbouw en Milieu heeft immers geconstateerd dat met de genomen inperkende maatregelen in Nederland nog altijd 85% van het gebruik van neonicotinoïden overeind blijft. Is de Staatssecretaris bereid zich in te spannen om ook de overgebleven 85% sterk of geheel te reduceren? Zo ja: welke maatregelen gaat hij hiervoor nemen?

De leden van de SP-fractie constateren dat de bovenstaande motie de regering verzoekt zich in te zetten voor een Europees moratorium op alle toepassingen van neonicotinoiden en fipronil, tenzij onomstotelijk bewezen is dat zij geen schadelijk effect hebben op de gezondheid van bijen, en vragen de Staatssecretaris welke acties hij gaat ondernemen om deze motie recht te doen.

Ik verwijs naar verscheidene brieven aan uw Kamer (Kamerstukken 27 858, nr. 303, nr. 276 en nr. 264) waarin wordt toegelicht welke maatregelen al zijn getroffen voor de toelating en dat in de Europese Verordening 1107/2009 voor het op de markt brengen van gewasbeschermings-

middelen op dit moment de rechtsgrond ontbreekt om de toelating van neonicotinoïden en fipronil nog verder te herzien of in te trekken.
Ten aanzien van de toelatingen van de werkzame stof imidacloprid, een neonicotinoïde, heb ik het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) recent gevraagd opnieuw te kijken naar de toelatingen zodra de nalevingsrapportage van de NVWA en de monitoringsrapportage van het Centrum voor Milieuwetenschappen Leiden beschikbaar zijn. Ik verwijs u hiervoor naar mijn brief van 13 januari 2016 (Kamerstuk 27 858, nr. 344).

Omvorming kalverhouderij

De leden van de SP fractie vinden 92% van de inkomsten voor de kalverhouder uit subsidie veel te hoog en vragen de Staatssecretaris of hij bereid is met plannen te komen voor omvorming van de kalverhouderij, waarbij tevens een substantiële verbeterslag gemaakt wordt betreffende duurzaamheid, dierenwelzijn, diergezondheid en inperking van diertransport. Wanneer worden de ideeën hiertoe aan de Kamer voorgelegd?

In de kalversector wordt met het nieuwe GLB het subsidieniveau afgebouwd.
In juni 2014 heeft mijn ambtsvoorganger de Tweede Kamer onder andere geïnformeerd over de gevolgen van de GLB-hervorming voor de kalversector, waarbij deze sector het overgrote deel van de directe betalingen verliest (Vergaderjaar 2013–2014, Kamerstuk 28 286, nr. 194). Aan de kalversector is daarom ondersteuning voor verduurzaming en toekomstbestendigheid toegezegd van 10 miljoen euro per jaar voor de periode 2016–2021 (100% EU-budget). Als voorwaarde voor deze subsidie is de kalversector gevraagd om met een verdere uitwerking van de ambities in een verduurzamings- en transitieagenda te komen.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

Verlenging aanvraagtermijn directe betalingen

De leden van de CDA-fractie lezen in het verslag van de Raad van 11 april jl. dat erover gesproken wordt om de aanvraagtermijn voor directe betalingen te verlengen van 15 mei naar 15 juni a.s. Deze leden vragen de Staatssecretaris om zijn positie over deze door sommige lidstaten voorgestelde verlenging kenbaar te maken en om de voor- en nadelen dienaangaande inzichtelijk te maken. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris om aan te geven hoe hij uitvoering geeft aan motie van het lid Geurts c.s. over volledige uitbetaling van betalingsrechten in december van het jaar over welke deze betaald worden (Kamerstuk 21501–32, nr. 905) en hoe een verlenging van de aanvraagtermijn zich zou verhouden met op tijd uitbetalen.

Voor het antwoord op de vragen van de leden van het CDA verwijs ik naar mijn reactie op de motie Geurts inzake uitbetaling van betalingsrechten welke ik op
10 mei jl. naar uw Kamer heb gestuurd (Kamerstuk 28 625, nr. 236).

Invoering van de gelijke hectare premie

Ten aanzien van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid vragen de leden van de CDA-fractie of de wijzigingen van het GLB voor de periode 2014–2020 integraal worden geëvalueerd, zo ook de invoering van de gelijke hectare premie waarmee alle sectoren aanspraak kunnen maken op directe betalingen. Bent u ermee bekend dat in sommige sectoren die

voorheen geen recht had op inkomenstoeslagen en nu wel op directe betalingen, zoals de fruitteelt, er telers zijn die onvoldoende op de hoogte waren en daarom hebben opgegeven dat zij geen rechten wilden aanvragen? In sectoren die voorheen geen eerste pijler steun ontvingen is het zo dat hun betalingsrechten gradueel worden verhoogd, echter als zij in 2015 en 2016 minder dan 500 euro kregen, vervallen hun rechten terwijl ze door de graduele stijging van deze steun juist in 2017 of 2018 wel boven de minimum grens van 500 euro zouden uitkomen. Bent u bereid om te kijken of hiervoor oplossingen zijn? En op welke wijze wordt de sterke daling in de periode 2014–2020 van Europese steun aan sommige sectoren, zoals de kalverhouderij en de aardappelzetmeelteelt, gemonitord? Wordt daarbij gekeken naar de inkomens van de boeren in deze sectoren?

Ik heb LEI Wageningen UR opdracht gegeven de inkomenseffecten van het nieuwe GLB op de totale Nederlandse land- en tuinbouw en de verschillende bedrijfstypen in beeld te brengen. Zoals toegezegd in mijn brief van 9 oktober 2015 (Kamerstuk 21 501-32, nr. 879) zal ik de Kamer hierover uiterlijk begin 2017 informeren. De daadwerkelijk uitbetaalde bedragen in het eerste jaar van het nieuwe GLB vormen de basis voor deze eerste analyse naar de inkomenseffecten. Bij dit onderzoek zal ook worden gekeken naar de inkomens van de kalverhouders en de aardappelzetmeeltelers.

Het komt inderdaad voor dat landbouwers geen rechten aanvragen, terwijl ze daar mogelijk wel aanspraak op zouden kunnen maken. Ik ben echter van mening dat er over de wijzigingen en mogelijkheden om rechten aan te vragen voldoende gecommuniceerd is.
In de periode die voorafging aan de aanvraagperiode 2015 voor de nieuwe betalingsrechten zijn alle landbouwers regelmatig door onder meer RVO.nl geïnformeerd, door middel van informatiebrieven en via de website van RVO.nl, over het GLB vanaf 2015 en de éénmalige mogelijkheid om in 2015 een aanvraag voor betalingsrechten in te dienen. Vanaf 2016 kunnen alleen nieuwe landbouwers en jonge landbouwers een aanvraag voor betalingsrechten indienen. Om de kosten van de uitvoering te beperken is er in 2010 voor gekozen om een ondergrens voor betalingen in te stellen van 500 euro. Deze keuze is in 2014 ook gemaakt voor het nieuwe GLB. Betalingsrechten die twee jaar niet uitbetaald worden, vervallen. De waarde van deze rechten wordt toegevoegd aan de nationale reserve. Hierdoor vervallen de betalingsrechten van bedrijven die in 2015 voor het eerst betalingsrechten hebben toegewezen gekregen en in 2015 en 2016 minder dan 500 euro rechtstreekse steun zouden ontvangen. Er zijn binnen de Europese voorschriften geen mogelijkheden om een voorziening te treffen waardoor deze bedrijven hun rechten zouden kunnen behouden voor het geval zij in 2017 of daarna de ondergrens van 500 euro wel zouden overschrijden.

Pilot mineralenconcentraat

De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris om opheldering over de pilot mineralenconcentraat. In maart 2014 tijdens het algemeen overleg mestbeleid gaf de toenmalige Staatssecretaris aan dat zij bereid was ervoor te pleiten de pilot mineralenconcentraat uit te breiden (Kamerstuk 33 037, nr.122). In de beantwoording van de feitelijke vragen over de E-begroting 2015 (Kamerstuk 34 000-XIII, nr. 45) vraag nummer 127 gaf de Staatssecretaris aan dat «zoals ook door uw Kamer verzocht, bereid ik een uitbreiding van de pilot mineralenconcentraat voor. Hierover ben ik in overleg met de Europese Commissie. Het ligt in de verwachting dat de openstelling van de vernieuwde pilot begin 2015 zal zijn.» In de brief van 24 februari 2015 geeft de Staatssecretaris nogmaals aan dat het

haar ambitie is om deze pilot te vergroten (Kamerstuk 33 037, nr.145). In beantwoording op schriftelijke vragen stelt de Staatssecretaris in september 2015 dat er een verzoek is gedaan aan de Europese Commissie om de pilot op korte termijn uit te breiden (Kamerstuk 21 501-32, nr. 875). Bij de begrotingsbehandeling van het begroting van het Ministerie van Economische Zaken onderdeel Landbouw- en Natuur gaf de Staatssecretaris aan meer informatie te geven over de pilots in de brief over het fosfaatrechtenstelsel, in welke brief van 3 maart 2016 (Kamerstuk 33 979, nr. 108) hierover niets stond. Vervolgens laat de Staatssecretaris in zijn antwoorden van 9 maart 2016 op schriftelijke vragen (Aanhangsel Handelingen II 2015/16, nr. 1805) weten dat het blijft bij de huidige 10 bedrijven. De leden van de CDA-fractie vragen waarom de ambitie om de pilot uit te breiden opeens is opgegeven. Waarom heeft de eerdere inzet en het verzoek aan de Europese Commissie niet tot resultaat gehad dat de pilot is uitgebreid? Waarom wordt er niet nog steeds ingezet op spoedige uitbreiding welke ambitie is toegezegd aan de Kamer in 2014? Welk verzoek is eigenlijk gedaan aan de Europese Commissie, en wat was de reactie van de Europese Commissie daarop? Op welke wijze kan gezien de lange looptijd van de wijziging en implementatie van de meststoffenverordening in de tussentijd de pilot uitgebreid worden om verder kennis op te doen over de mogelijke fabricatie en toepassingen van mineralenconcentraat? Bent u bereid om zich hiervoor in te zetten zoals eerder toegezegd?

Het is de ambitie van het kabinet om de toepassingsmogelijkheden van producten uit dierlijke mest, die een vergelijkbare werking hebben als kunstmest, te verruimen. Deze ambitie past in het beleid om toe te werken naar een meer circulaire economie, die uitgaat van de recycling van reststromen uit de regio in plaats van het gebruik van primaire grondstoffen. Uit het onderzoek dat uitgevoerd is op de bedrijven die participeerden in de pilot mineralenconcentraat is naar voren gekomen dat het mogelijk is een meststof te maken, die een vergelijkbare werking heeft als kunstmest. De resultaten van het onderzoek van de pilot mineralenconcentraat zijn eind 2014 voorgelegd aan de Europese Commissie, met het verzoek de pilot mineralenconcentraat te vergroten van 10 naar 30 productiebedrijven. Hierop heeft de Europese Commissie begin 2015 aanvullende vragen gesteld. Eind 2015 heeft de Europese Commissie gemeld dat de onderzoekspilot niet vergroot kan worden, omdat dit ook een verdrievoudiging van het aantal gebruikers van het mineralenconcentraat inhoudt (van 275 naar 825 gebruiksbedrijven). Deze omvang is te groot om een onderzoekstatus te rechtvaardigen.

Ik blijf mij inzetten om het gebruik van mineralenconcentraat in Nederland middels een aparte derogatie op de Nitraatrichtlijn mogelijk te maken.

De recent gepresenteerde EU-meststoffenverordening maakt het nog niet mogelijk om mineralenconcentraat, zoals dat thans bij de meeste huidige producenten geproduceerd wordt, als kunstmest op de Europese markt te brengen. De producteisen van samengestelde vloeibare anorganische meststoffen liggen in het huidige voorstel te hoog. Daarnaast kan het product mineralenconcentraat nog niet voldoen aan de eisen voor een eindpunt in de verordening dierlijke bijproducten (EU 1069/2009). Het mineralenconcentraat zal hiertoe verder geconcentreerd en gehygiëniseerd moeten worden om de risico's voor spreiding van dierziekten uit te sluiten. Het kabinet blijft streven naar verruiming van de markt voor meststoffen uit dierlijke mest.

NVWA-tarieven

Kunt u inzichtelijk maken op basis waarvan en waarom de zoveelste verhoging van de NVWA-tarieven is doorgevoerd vanaf 1 mei 2016? Is dit onderdeel van het verhogen van de efficiëntie van de NVWA-organisatie zoals toegezegd bij het plan van aanpak van december 2013? Maakt deze verhoging onderdeel uit van de door u aangekondigde doorlichting van de NVWA? Vindt u deze verhoging rechtvaardig tegenover de toezegging dat de NVWA efficiënter zou gaan werken? Waarom wacht u niet het advies van de Raad van State af ten aanzien van de doorrekening van kosten voor toezicht en inspectie van in het bijzonder de NVWA zoals verzocht door de Tweede Kamer op initiatief van de motie van het lid Geurts c.s. (Kamerstuk 33 835, nr. 20)?

Op 29 april jl. heeft het lid Lodders (VVD) schriftelijke vragen gesteld over de berichten «wijziging NVWA-tarieven per 1 mei 2016» en «NVWA zet nertsenhouders en hun gezinnen mes op de keel» (Aanhangsel Handelingen II 2015/16, nr. 2676). Ik verwijs u naar de antwoorden op deze vragen welke u op 27 mei jl. heeft ontvangen.

Vragen van de leden van de SGP-fractie

Toeslagrechten

De leden van de SGP-fractie vragen graag aandacht voor land- en tuinbouwbedrijven die in 2015 voor het eerst toeslagrechten hebben aangevraagd, waaronder veel fruittelers. Zij krijgen het signaal dat verschillende ondernemers door onvoldoende ervaring met de GLB-administratie en voor hen onduidelijke formulieren een fout hebben gemaakt bij deze aanvraag, zoals een verkeerd of niet geplaatst vinkje, waardoor ze niet alleen voor 2015, maar ook voor de rest van de GLB-periode tot 2020 toeslag mislopen. Verder zijn er ondernemers die in 2015 en 2016 geen toeslagrechten kunnen verzilveren, omdat ze onder de drempelwaarde van 500 euro uitkomen. Bij oplopende waarde van de toeslagrechten zouden ze in 2017 en verder wel boven deze drempel uitkomen, maar lijkt de regelgeving hen geen ruimte meer te bieden om deze rechten alsnog te verzilveren. De leden van de SGP-fractie horen graag of de Staatssecretaris deze knelpunten herkent. Ziet hij nog mogelijkheden om aan deze knelpunten tegemoet te komen?

Voor het antwoord op deze vragen verwijs ik naar het antwoord op de vraag van de leden van de CDA-fractie.

De leden van de SGP-fractie hebben nog een vraag over de toekenning van toeslagrechten. Deze leden hebben vernomen dat de Rijksdienst voor Ondernemers (RVO) in 2015 aangevraagde betalingsrechten met betrekking tot private overeenkomsten (huurder/verhuurder) nog niet verwerkt zou hebben, terwijl voor 15 mei alweer de nieuwe aanvraag voor toeslag gedaan moet worden. Klopt dat? Zou dit nog hersteld kunnen worden?

Alle aanvragen voor betalingsrechten zijn uiterlijk 21 april 2016 afgehandeld.

Gehygiëniseerde mest

Mestexporteurs lopen aan tegen het feit dat de Duitse deelstaat Neder-saksen weigert om dierlijke mest die in lijn met EU-verordening 1069/2009 gehygiëniseerd is, toe te laten als gehygiëniseerde mest. Dat belemmert de export van mest. De kwestie is voorgelegd aan de Europese

Commissie. Kan de Staatssecretaris aangeven wanneer de kwestie aan de Europese Commissie is voorgelegd en wanneer de Commissie uitsluitsel zal geven? Wordt hier vanuit Nederland druk op gezet, zodat op korte termijn duidelijk wordt hoe gehygiëniseerde mest gekwalificeerd moet worden?

Het antwoord op deze vraag geeft tevens antwoord op het verzoek van de vaste commissie van Economische Zaken van 23 maart 2016. Met betreffend verzoek vraagt de commissie om reactie op de brief die zij ontving van Mestverwerking Friesland BV op 10 maart 2016.

Er zijn twee mesttransporten door de handhavende diensten in Nedersaksen aangehouden en teruggezonden naar Nederland. Eén transport naar Polen is aangehouden, maar na navraag bij de Poolse autoriteiten doorgelaten. Deze ervaringen zijn een indicatie van het stringente beleid dat Nedersaksen momenteel voert met betrekking tot geïmporteerde gehygiëniseerde mest. Het mestverwerkingsbedrijf heeft hierop diverse acties ondernomen. Deze acties hebben echter geen wijziging in beleid door Nedersaksen tot effect gehad. Nu staan de routes van procederen tegen besluiten van Nedersaksen en het indienen van een klacht bij de Europese Commissie nog open.

Er bestaat verschil van inzicht tussen Nederland en Nedersaksen over de interpretatie van de Verordeningen dierlijke bijproducten en de Afvalstoffenverordening (EVOA). Nederland heeft de Europese Commissie gevraagd duidelijkheid te geven over hoe de regelgeving geïnterpreteerd moet worden. Ik verwacht dat de Europese Commissie de gevraagde duidelijkheid op korte termijn zal geven. Ik zie deze reactie met vertrouwen tegemoet.

Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

Blauwvintonijn

Uit de laatste wetenschappelijke beoordeling door de International Scientific Committee for Tuna and Tuna-like Species in the North Pacific Ocean blijkt dat van de Pacific blauwvin tonijn slecht 2,6% van de oorspronkelijke populatie over is. In het rapport wordt gewaarschuwd dat bij continuering van de huidige visserij en managementpraktijken er slechts een kans is van 0,1% dat de populatie weer op een gezond niveau zal komen. Deelt de Staatssecretaris de mening dat continuering van de vangst en internationale handel van deze blauwvintonijn onverantwoord is? Is de Staatssecretaris bereid zich in te spannen voor een moratorium op deze blauwvintonijn?

Ik deel de zorg dat continuering van de vangst in de Stille Oceaan van de blauwvintonijn op de huidige niveaus onverantwoord is. Tijdens de jaarvergadering van de Regionale Visserij Organisaties in de Stille Oceaan, de Western & Central Pacific Fisheries Commission (WCPFC), heeft de Europese Commissie deze zorgen geuit en gepleit voor herstelmaatregelen voor het blauwvintonijnbestand. Echter, het beheer van de Pacific blauwvintonijn vindt plaats in de Northern Commission waar de Europese Commissie slechts een waarnemer is en dus in feite geen zeggenschap heeft. Het pleiten voor verdergaande maatregelen in deze rol, zoals het instellen van een moratorium zonder dat daar draagvlak voor is, werkt contraproductief, zo is de inschatting van de Europese Commissie. Die inschatting is naar mijn mening terecht. Ik zal niettemin via de Europese Commissie blijven pleiten voor herstelmaatregelen in de Stille Oceaan en het nakomen van de huidige internationale afspraken.

Importverbod Walvisbont

De leden van de fractie van de PvdD zijn fel tegen de walvisjacht door Noorwegen. Ondanks dat de consumptie van walvisvlees drastisch afneemt in Noorwegen, houdt de Noorse overheid de walvisjacht in stand. Uit een recent vrijgegeven document door de Environmental Investigation Agency en het Amerikaanse Animal Welfare Institute (AWI) blijkt het walvisvlees daardoor te eindigen als voer voor de Noorse bontindustrie. De Noorse bontindustrie veroorzaakt niet langer alleen leed voor de vossen en nertsen, maar houdt ook de walvisjacht in stand. De Nederlandse regering heeft officieel het standpunt ingenomen tegen walvisjacht te zijn en heeft meermaals de toezegging gedaan zich daar blijvend tegen te verzetten. Deelt de Staatssecretaris dan ook de mening van deze leden dat walvisbont onacceptabel is en dat de EU de import van bont uit Noorwegen moet stopzetten? Is de Staatssecretaris bereid zich in te spannen tot een Europees importverbod analoog aan het Europese importverbod op zeehondenbond, aangezien deze de toetsing door de WTO heeft doorstaan?

Nederland is tegen walvisjacht en verzet zich daartegen in internationaal verband (EU en International Whaling Commission). Dat Noorwegen zoveel walvissen vangt dat er een overschot aan walvisvlees ontstaat en dat walvisvlees wordt gebruikt als diervoeder, keur ik af.
Een EU-importverbod op bont uit Noorwegen, afkomstig van vossen en nertsen gevoed met walvisvlees, vergelijkbaar met dat van de verordening betreffende de handel in zeehondenproducten (1007/2009) zal niet kunnen slagen, omdat een rechtvaardigingsgrond op basis van een EU-publieke moraal ontbreekt. De handelsverordening betreffende zeehondenproducten is destijds vastgesteld op basis van het bestaan van een publieke moraal in de EU over de schending van het welzijn bij de jacht en doding van zeehonden. In de EU is er evenwel geen gedeelde publieke moraal gericht tegen de productie van bont in Noorwegen. De productie van bont is in meerdere lidstaten toegestaan. Noorwegen maakt deel uit van de Europese Economische Ruimte en is derhalve onderdeel van de interne markt.

Lijst van aangewezen invasieve exoten

De leden van de PvdD-fractie hebben al eerder bezwaar gemaakt tegen de voorlopige lijst van aangewezen invasieve exoten. Er staan diersoorten op de lijst die niet aan de criteria voldoen, zoals de rode neusbeer. De leden voelen zich gesteund door het Europees Parlement die bezwaar heeft tegen de willekeur waarmee de lijst tot stand is gekomen en daarom heeft besloten de definitieve lijst met ten minste zes maanden uit te stellen. Deelt de Staatssecretaris dit bezwaar? Is de Staatssecretaris van plan om zich deze periode in te spannen voor herziening van de lijst, gebaseerd op gedegen praktijkonderzoek? Dit is van groot belang omdat diersoorten die eenmaal op deze lijst staan bestreden dienen te worden, dikwijls op gruwelijke manieren en met niet-specifieke middelen.

Zoals aangegeven in de beantwoording van 5 april 2016 op het schriftelijk overleg voor de Informele milieu en Transportraad van april 2016 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 580) ben ik van mening dat de Europese Commissie voor de samenstelling van de lijst de procedure heeft gevolgd zoals die staat voorgeschreven in de exotenverordening. Soorten worden uitsluitend opgenomen op de Unielijst als zij voldoen aan criteria uit de verordening. Uit wetenschappelijk bewijsmateriaal («risicobeoordeling») moet onder meer blijken dat deze soorten in staat zijn een duurzame populatie te vormen in de Unie en zich te verspreiden in één biogeografische regio die door meer dan twee lidstaten wordt gedeeld, en dat zij

naar alle waarschijnlijkheid aanzienlijke nadelige gevolgen zullen hebben voor de biodiversiteit of ecosystemen.

Nederland heeft tegen de Unielijst gestemd, maar een gekwalificeerde meerderheid van lidstaten was voor. Conform de voorschriften in verordening 182/2011 artikel 5 lid 2 moet de Europese Commissie de Unielijst aannemen als het comité heeft ingestemd. Nederland kan hier dus geen invloed meer op uitoefenen.

De leden van de PvdD-fractie maken zich daarbij specifiek zorgen over de wasbeerhond. De wasbeerhond staat niet op de voorlopige lijst en daar is volgens een eerdere risicoanalyse ook geen reden toe. De leden vragen zich af waarom de wasbeerhond alsnog op de concept uitbreidingslijst is geplaatst. Ook vragen de leden zich af waarom er in opdracht van de NVWA momenteel een nieuw onderzoek naar de negatieve effecten van deze soort op inheemse flora en fauna plaatsvindt en waarom dit onderzoek plaatsvindt nadat deze soort al op de concept uitbreidingslijst is geplaatst? Voor de leden van de PvdD-fractie lijkt dit de omgekeerde route.
Ook betwijfelen de leden de noodzaak van de plaatsing van de muskusrat op deze concept uitbreidingslijst. De plaatsing legitimeert de bestrijdingsactiviteiten – terwijl uit onderzoek steeds meer naar voren komt dat er geschikte alternatieven zijn, zoals een andere inrichting van de waterkeringen. Deze oplossing voorkomt niet alleen het graven van muskusratten, maar ook van bevers, vossen, konijnen en beverratten. Allemaal dieren die gedood of verplaatst worden omdat ze graafactiviteiten ontplooien in waterkeringen. Graag ontvangen deze leden hierop een reactie.

De Europese Commissie heeft lidstaten in de gelegenheid gesteld om risicoanalyses in te dienen voor mogelijke plaatsing van aanvullende soorten op de Unielijst. Twee soorten waarvoor Estland risicoanalyses heeft ingediend, zijn de wasbeerhond en de muskusrat. Op dit moment vind een beoordeling plaats van deze risicoanalyses door het wetenschappelijk forum.

Zoals aangegeven in de Kamerbrief over de invasiviteit van de wasbeerhond van 2 juni 2015 (Kamerstuk 26 407, nr. 97) is de NVWA verzocht om samen met betrokken partijen de monitoring van de wasbeerhond en het risico op zoönosen uit te werken. In overleg met de provincies Drenthe, Friesland en Groningen is de NVWA in het kader hiervan een onderzoek gestart naar de aanwezigheid van de wasbeerhond in Nederland en de mogelijke positieve dan wel negatieve impact op de natuur. Dit staat los van een mogelijke plaatsing op de Unielijst.

AO Informele Landbouwraad d.d. 25 mei 2016

Dumping platvissen

Tijdens het Algemeen Overleg van 25 mei 2016 ter voorbereiding van de informele Landbouwraad, informeerde lid van de Partij van de Dieren de heer Wassenberg naar de dumping van zo'n 500 platvissen op het strand van 's-Gravenzande op 8 mei 2016.

Volgens de in de media genoemde betrokkenen ging het hier om schol en het vermoeden bestond dat het een quotumprobleem is. Dat acht ik heel waarschijnlijk. Dat de vis aanspoelt op het strand betekent dat deze waarschijnlijk ook dicht onder de kust is gevangen. In de kustzone opereren onder meer kleine staandwantvissers. Het is bekend dat deze vissers over weinig of geen contingent voor schol beschikken. Heeft een visser geen of weinig contingent dan is de visser verplicht de te veel

gevangen vis te discarden of te dumpen. Dit is zo bepaald in de Europese regelgeving. De situatie zal in 2018 veranderen als de schol als bijvangst in de staandwantvisserij onder de aanlandplicht komt. Dan moet alle schol aangeland worden. Met de aanlandplicht hoopt Nederland een einde te maken aan dergelijke verspilling.